

Być może już niedługo w polskich lasach poza „dziko” rosnącymi topolami pojawiają się ich plantacje

Zamieszanie wokół topoli

W polskich lasach wkrótce będą prowadzone plantacje topoli przeznaczonych typowo „na papier”. Drzewa te mają także inne zastosowanie - na całym świecie, również i w naszym kraju - hoduje się je i nasadza sztucznie, traktując jako swoistą oczyszczalnię gleby, powietrza i wody. Od dawna wykorzystuje się do tego odmiany genetycznie modyfikowane.

Topole na papier

Z doniesień prasy leśnej („Przeglądu Leśniczego” 206/XVIII oraz „Lasu Polskiego” nr 19/2008) dowiadujemy się, iż „(...) 10 września 2008 roku w Kwidzynie dr inż. Marian Pigan, dyrektor generalny Lasów Państwowych, podpisał porozumienie w sprawie współpracy w zakresie prowadzenia upraw plantacyjnych topoli, produkujących biomasę na papier. Sygnatariuszami trójstronnego porozumienia są Lasy Państwowe, International Paper S.A. Kwidzyn i Instytut Badawczy Leśnictwa”.

Podpisane porozumienie jest początkiem 15-letniej współpracy nad zaniechanymi swego czasu badaniami dotyczącymi przydatności hodowlanej polskich i zagranicznych odmian topoli. Prognozy mówią, iż do roku 2050 uprawy plantacyjne będą pokrywać połowę światowego zapotrzebowania przemysłu papierniczego na drewno. Warto dodać, że firma International Paper S.A. z Kwidzyna jest dla Lasów Państwowych poważnym partnerem. Ilość nabywanego obecnie (w skali roku) drewna sięga 1,6 mln m³.

Dyrektor Polskiej Izby Gospodarczej Przemysłu Drzewnego, Bogdan Czemko, na łamach Rzeczypospolitej (22.09.2008 r., str. B7) skrytykował porozumienie: „Ta umowa umożliwiła dostęp do deficytowego surowca z zasobów państwa jednemu podmiotowi. Tworzy niebezpieczny precedens naruszający ustawową zasadę równego dla wszystkich dostępu do lasów państwowych. Lasy są do sadzenia drzew, a nie prowadzenia plantacji dla prywatnej spółki. Dlaczego ma to być robione za publiczne pieniądze na publicznym gruncie?”. Stanowisko to nas, leśników, dziwi. Lasy Państwowe starają się bowiem jak najlepiej zaspokoić oczekiwania wszystkich przedsiębiorstw przerabiających drewno. W związku z przeznaczaniem coraz większych obszarów lasów na cele pozaprodukcyjne - związane z ochroną przyrody - konieczne wydaje się zakładanie na gruntach specjalnie do tego wyznaczonych upraw plantacyjnych nastawionych stricte na produkcję

drewna.

...i jako „bufory”

W krajach całego świata, głównie w USA, Chinach, Francji prowadzi się intensywne prace nad modyfikacją genetyczną ponad 30 gatunków drzew. Najwybitniejsi genetycy tworzą odmiany odporne na choroby i szkodliwe czynniki środowiska, szybko przrastające na grubość i wysokość, tworzące drewno o właściwościach odpowiadających konkretnym wymaganiom przemysłu drzewnego. Istnieją już zmodyfikowane topole, osiki, świerki i brzozy. I ich plantacje.

Wraz ze wzrastającym zanieczyszczeniem naszej planety coraz pilniej poszukuje się skutecznych i tanich metod oczyszczania środowiska naturalnego. Do tego celu prócz naturalnie występujących gatunków drzew, wykorzystuje się ich krzyżówki międzygatunkowe oraz odmiany genetycznie modyfikowane. Odnaczają się one zwiększonymi zdolnościami do wchłaniania zanieczyszczeń z wody, gleby i powietrza. Stosowanie tej metody umożliwia skuteczne oczyszczanie środowiska bez konieczności wprowadzania do niego nowych pierwiastków i energii, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi ekologicznej w przyrodzie.

„Nowe drzewa” obecnie wykorzystywane są jako bufory chroniące zbiorniki wodne przed skażeniem nawozami sztucznymi, pestycydami i herbicydami stosowanymi szeroko w rolnictwie. Topole posiadają silnie rozwinięty system korzeniowy, sięgający w głąb ziemi do kilku metrów. Charakteryzuje je również bardzo intensywne parowanie wody przez liście. W technologii oczyszczania środowiska powszechnie stosuje się krzyżówkę topoli (*Populus trichocarpa x deltoides*). Posiada ona powierzchnię liści czterokrotnie większą niż gatunki rodzicielskie, co pozwala na znacznie wydajniejsze pobieranie z gleby wody wraz z zawartymi w niej zanieczyszczeniami. Tworzy to sprawną pompę wychytującą zanieczyszczenia, napędzaną energią słoneczną.

W praktyce po raz pierwszy zastosowano je na terenie Czarnobyla (Ukraina) po awarii reaktora atomowego. Rekultywowano tam gleby i wody gruntowe, które oczyszczono z nadmiernej zawartości strontu i ceszu. W Polsce taką metodą rekultywacji przeprowadzono na terenach Rafinerii Czechowice-Dziedzice S.A. i PKN ORLEN S.A. oraz terenach przeładunku paliw płynnych należących do PKP.

Opracowali:

JAKUB WOJDECKI i WACŁAW ADAMIAK

ŚWIĘTO DRZEWA 2008

Posadziliśmy ponad 600 młodych roślin

IV edycja programu edukacji ekologicznej „Święto Drzewa 2008”, który w tym roku został włączony w Kampanię Miliarda Drzew dla Planety pod patronatem UNEP (ONZ), rozpoczęła się jak co roku 10 października. Przeprowadzona akcja była skierowana głównie do placówek oświaty, samorządów i organizacji pozarządowych, a główny patronat nad przedsięwzięciem objął w tym roku Minister Środowiska - Maciej Nowicki.

Nadleśnictwo Jarocin wszystkim uczestnikom zainteresowanym akcją udostępniło nieodpłatnie sadzonki, służąc jednocześnie pomocą merytoryczną i doświadczeniem leśników. Z udziałem

szkół ponadgimnazjalnych, podstawowych i przedszkoli udało nam się w tym roku posadzić ponad 600 młodych drzewek. Nie tylko na terenach leśnych, ale także przy szkołach. Równocześnie w szkołach, przedszkolach (m.in. w Kotlinie i Jarocinie) przeprowadzono ekologiczne pogadanki.

Jednym z uczestników biorących udział w akcji był Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Tarcach, a konkretnie 20 uczniów w przedziale wiekowym 18 - 19 lat z III klasy architektury krajo- brazu. Będąc również członkami Ligi Ochrony Przyrody, w ramach zajęć praktycznych, poznali oni technikę prawidłowego sadzenia młodych drzewek - w tym przy-

padku dęba szypułkowego. Prace wykonywane były przy wsparciu i pod czujnym okiem służb terenowych leśnictwa Tarce oraz pracownika biura nadleśnictwa i opiekunek grupy młodzieży. Młodzież szybko przekonała się, jak ważna jest dokładność i prawidłowa technika sadzenia oraz ile czasu i wysiłku wymaga od wykonującego zadanie. Mimo mglistej pogody, uśmiech i dobry humor nie opuszczały praktykantów.

Pamiętajmy, że wspólne sadzenie drzew w ramach programu przyczynia się nie tylko do zwiększenia zalesienia i zadrzewienia, ale również do zmniejszenia skutków zmian klimatycznych na Ziemi!

Oprac. JAKUB WOJDECKI

Krótkie instrukcje leśniczego dotyczące techniki sadzenia

Przygotowanie młodego dębka do sadzenia pod topatę

Dokładne zagęszczenie ziemi wokół sadzonki

Ostatnie instrukcje pracownika terenu